

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 52: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Anke over tilbud om hjemmehjælp for personer, der er fyldt 67 år).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 14/4 98).

Sammen med denne sag foretoges:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 69: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Klageadgang for modtagere af hjemmehjælp m.v.).

Af Jette Gottlieb (EL) og Søren Søndergaard (EL).
(Fremsat 21/4 98).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Baggrunden for lovforslagene her er, at der i dag er forskellige regler for klager over hjemmehjælp afhængigt af, om man er under 67 år eller over 67 år. Og den forskelsbehandling har baggrund i det forlig om den sociale lovgivning – revisionen af bistandsloven – der blev indgået sidste forår, og hvor lovændringen træder i kraft den 1. juli i år.

Og baggrunden for, at der er forskellige regler for klageadgangen, er, at partierne bag forliget ønskede at få afprøvet en mulighed for at klage direkte til de sociale nævn, hvis man var meget tung hjemmehjælpsbruger, om jeg så må sige, dvs. typisk en handicappet under 67 år, mens man, hvis man var mere almindelig hjemmehjælpsbruger, dvs. en pensionist over 67 år, skulle bruge de lokale klageråd, der jo er blevet oprettet rundt omkring i alle kommuner.

Den lov er så blevet kritiseret for at være aldersdiskriminerende. Men da vi lavede hele det system, var det jo ikke meningen, at det skulle være aldersdiskriminerende, men vi må jo indrømme, at det er det – alene af den grund, at det notorisk er sådan, at man bliver behandlet forskelligt afhængigt af, om man er over eller under 67 år.

Og det er så det, lovforslagene her vil råde bod på ved, at det foreslås, at klagerådene kører

videre i kommunerne, men at klageadgangen for alle flyttes til de sociale nævn i amterne eller i regionerne.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er nødvendigt og ønskeligt at afskaffe den aldersafhængige forskelsbehandling og få en ensartet klageadgang, men jeg mener ikke, at det er den rigtige model, der ligger her. Alene det, at klagerådene i kommunerne opretholdes, men uden at der er en egentlig klageadgang til dem, gør, at jeg ikke synes, det er den rigtige måde at løse problemet på.

Jeg kan imidlertid oplyse over for Folketinget, at regeringen arbejder med en model, der skal sikre en ligelig adgang for alle til at klage over den tildelte hjemmehjælp, og at jeg håber, at jeg inden længe kan fremsætte et forslag for Folketinget. Og det er altså baggrunden for, at jeg afviser lovforslagene her.

Grete Schodts (S):

De to lovforslag, der er fremsat af henholdsvis Fremskridtspartiet og Enhedslisten, går stort set ud på det samme, nemlig at sikre hjemmehjælpsmodtagere lige muligheder for at klage direkte til det sociale nævn uanset alder. Men da socialministeren i øjeblikket er i gang med at ændre den servicelov, som træder i kraft den 1. juli, vil jeg indskrænke mig til at tilkendegive på Socialdemokratiets vegne, at vi er enige i begge lovforslagenes intentioner, men at indholdet ikke er godt nok til, at Socialdemokratiet vil støtte dem.

Vi afventer altså den lovændring, som ministeren kommer med, og forhåbentlig med et lidt mere detaljeret indhold, nemlig om klagerådernes og de sociale nævns rolle som klageorganer, som vi kender dem i dag, også med hensyn til borgernes retssikkerhed som hjemmehjælpsmodtagere, uanset om de er under eller over 67 år.

For Socialdemokratiet handler det også om, at den kreds af politiske forligspartier, der indgik forlig om serviceloven, også er den kreds, der bliver enig om, hvordan serviceloven skal ændres, så der bliver ens retningslinjer, uanset hvilken alder man har.

Else Winther Andersen (V):

Her er så et af de lovforslag, som vi ikke nåede at førstebehandle, inden der blev udskrevet valg, men nu har vi så til gengæld to næsten identiske forslag at tage stilling til.

Venstre var med i aftalen om den servicelov, som træder i kraft den 1. juli, og det var en aftale, som vi gerne vil vedgå at vi har været med i. Og vi glæder os til, at loven træder i kraft nu, så vi kan se, hvilke resultater den kommer til at give, og det gør så, at vi gerne vil afvente ministerens udspil med hensyn til, om der eventuelt er ting, der skal rettes i den servicelov, der nu træder i kraft.

Vi vil altså afvente det udspil, der formodentlig kommer til efteråret, og så se på dét og gå ind i forhandlingerne om det, ligesom vi jo også var med i forhandlingerne, da serviceloven blev lavet, og derfor kan vi ikke gå ind for de to lovforslag her.

Jens Heimburger (KF):

Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig, at der selvfølgelig ikke skal være nogen form for aldersdiskrimination med hensyn til adgang til at klage til de sociale nævn, og det har der beklageligvis været i den lov, som træder i kraft den 1. juli i år, men da vi ved, at regeringen kommer med et samlet forslag om ændringer på det område, afventer vi det og har tiltro til, at det vil erstatte de ting, som er skrevet i L 52 og L 69.

Villy Søvndal (SF):

I SF er vi helt enige i ønsket om, at også ældre skal kunne anke, og det er vel ikke så underligt, for det er faktisk et gammel SF-forslag.

Det fik vi så et delvist gennembrud med, da serviceloven blev behandlet, nemlig gennem løftet om en gennemførelse af, at fra den 1. juli kan alle under 67 år, der modtager hjemmehjælp, anke til de sociale nævn, som i modsætning til klagerådene kan behandle enkeltsager og omgøre en beslutning. Og det synes vi er et ganske betydeligt gennembrud, som vel omfatter noget, der ligner 22.000 mennesker.

Vi kunne ikke komme længere, dengang vi forhandlede om serviceloven, men jeg skal ikke lægge skjul på, at vi fra bl.a. SF's side ønskede at komme længere, men det var der nogle af dem, vi forhandlede med, der ikke var villige til. Vi var imidlertid fortrøstningsfulde, fordi vi gættede på, at en situation, hvor mennesker under 67 år havde en lovmæssigt bestemt adgang til at klage, mens mennesker over 67 år ikke havde den samme adgang, ikke ville være holdbar ret længe.

Jeg troede så ikke selv, at det ville lykkes at ændre det så hurtigt, som det er sket nu, men

det er jo fint, og nu får vi så det gennembrud, der betyder, at alle får lov til at anke.

Hvorfor er det så så vigtigt? Det er det, fordi vi møder for mange eksempler på, at kommuner ikke i tilstrækkelig grad lever op til det, som de burde leve op til på hjemmehjælpsområdet. Det er situationens kerne.

Jeg tror også, at en række kommuner, som har lavvande i kommunekassen – vi oplever det lige i øjeblikket – måske kvitterer for dette ved at skære tocifrede millionbeløb af hjemmehjælpen. Og til det vil jeg godt sige, at det næppe er lovligt at gøre det alene af økonomiske grunde, for da vi sidste år arbejdede med den samme sag, fik vi et interessant svar fra socialministeren, der gik ud på, at man ikke må gøre det alene af økonomiske grunde; hvis man skærer i hjemmehjælpen, skal der foreligge en behovsvurdering, der viser, at behovet i X-købing er faldende, og det skal så være årsagen til, at man skærer. Og det er noget ganske andet, end når man gør det under en snæver budgetbehandling, hvor man har svært ved at få slutbeløbene i økonomikolonnerne til at ligne hinanden. Den præcisering, vi fik dengang, synes vi var god.

Med forslagene her, men jo specielt med det forslag, der senere kommer fra socialministeren, får de ældre hjemmehjælpsmodtagere så de samme rettigheder som de hjemmehjælpsmodtagere, der er under 67 år, og det er vi meget tilfredse med.

Vi afventer altså ministerens forslag, og jeg formoder, at det, der lå i ministerens udsagn om, at man arbejder på højtryk i regeringen, var et tilsagn om – sådan forstod jeg det – at vi, inden Folketinget går på sommerferie, altså inden sankthansaften, vil være i stand til at sikre, at alle har den samme ret til at klage, og derfor vil jeg spørge ministeren, om ministeren ikke vil tilstræbe, at vi når det, inden Folketinget går på sommerferie, for det synes jeg faktisk ville være lykkeligt. Jeg synes, det ville være en god idé, at vi havde den brik på plads, inden den ny servicelov træder i kraft den 1. juli, så vi ikke skal til at forandre loven efter datoen for dens ikrafttræden.

Det er dermed også sagt til fru Else Winther Andersen, som sagde, at det kunne blive til efteråret. Det synes jeg ikke er klogt. Jeg synes ikke, det er klogt, at vi 2-3 måneder efter, at en lov træder i kraft i kommunerne, ændrer den. Jeg synes, vi skal gøre det nu.

Det er der også en anden grund til at jeg synes vi skal, for uden at fornærme nogen kan

man vel godt sige, at Venstres og De Konservatives holdning til det her har været lettere svingende, og at Venstre og De Konservative jo ikke altid har været tilhængere af det. Og at Venstre og De Konservative nu er det, er jo fint, men netop fordi de to partier har været så svingende, synes jeg, man skal prøve at hugge til i en periode, hvor de er positive, for på et senere tidspunkt kunne de jo svinge tilbage.

Så skal jeg sige, at vi er meget positive over for intentionerne i lovforslagene her, men at vi forventer, at ministeren kommer med et forslag i løbet af juni måned, og at det vil få SF's aller varmeste støtte.

Inge Refshauge (DF):

Dansk Folkeparti kan støtte lovforslag nr. L 52 og L 69, henholdsvis fremsat af Fremskridtspartiet og Enhedslisten.

Det er godt nok en kommunal opgave at sørge for ordentlig hjemmehjælp til kommunens borgere, men det, at mennesker under 67 år har klageadgang til det sociale nævn, som kan omgøre en kommunal beslutning, mens mennesker over 67 år ikke har samme mulighed, finder vi ikke er rigtigt. De kan nemlig kun klage til klagerådet, som ikke kan omgøre en kommunal beslutning.

I Dansk Folkeparti mener vi, at mulighederne for at klage skal være lige og ikke skille ved det 67. år. Dog tror vi i Dansk Folkeparti, at kommunerne gør, hvad de kan for at forvalte opgaverne omkring hjemmehjælpen, og også er villige til at lytte til brugerne. Men vi mener altså, at klageadgangen, hvis der er grund til at klage, skal være den samme og ikke skal være et spørgsmål om alder, og derfor kan vi støtte lovforslagene.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Det har jo gennem tiden været problematisk at klage over hjemmehjælpen, og så fik man gjort noget ved det, men så skete der det, at der kom en ulighed, som kunne opfattes om en klar aldersdiskrimination, og det retter de to lovforslag så op på.

Nu er det imidlertid sådan, tror jeg, at de fleste af Folketingets partier vel har haft et sådant forslag liggende nede i skuffen. Det har CD i øvrigt også, men vi synes ikke rigtigt, vi ville fremsætte det, fordi vi var overbeviste om, at ministeren ville gøre noget ved det og komme med et forslag, der afskaffer diskrimination. Sådan ser det også ud, og jeg vil da gerne takke

ministeren for det initiativ; det er jo altså for at afskaffe det, som er blevet en reel forskelsbehandling. Forslaget er på trapperne, og så vil jeg håbe, at vi kan nå det allerede i denne samling.

Anders Samuelsen (RV):

Jeg skal på Det Radikale Venstres vegne sige, at vi også er positivt indstillet. Vi synes selvfølgelig, at det er en god idé, at vi får fjernet den her aldersdiskriminering, når det gælder muligheden for at klage.

Det forslag, der så skal lægges frem, skal primært tage udgangspunkt i også at finde et system, som sikrer en ordentlig retssikkerhed for dem, der vil klage. Det vil sige, at vi ikke skal opbygge et system, hvor behandlingen risikerer at tage så lang tid, at folk bogstavelig talt når at dø, inden de får en afgørelse.

Det er med det udgangspunkt, Det Radikale Venstre vil gå ind i det arbejde, der er lagt op til fra regeringens side, med at finde en model. Vi ser frem til dette arbejde, og vi håber selvfølgelig også, at vi kan finde en løsning så hurtigt som muligt.

Tove Videbæk (KRF):

I Kristeligt Folkeparti er vi enige med forslagsstillerne, når det gælder intentionerne i forslaget.

Det er helt afgørende for en helhedsorienteret ældrepolitik, at samfundet på ældreområdet vedstår sig sine forpligtelser, at der gratis garanteres tilstrækkelig nødvendig pleje til de plejkrævende, sikres tryghed til de utrygge, sikres hjælp til den nødvendigeste rengøring, som de ældre ikke er i stand til at udføre, og den tid, hvori en hjemmehjælper opholder sig hos de ældre, kan jo samtidig bruges som tryghedsbesøg, som socialt samvær, optræning og observation af sygdom og svaghed. Vi kan simpelt hen ikke være bekendt, at handicappede og ældre mennesker ikke kan få gjort deres boliger ordentligt rent og få den pleje, de har brug for.

Det er uremeligt, at der er aldersdiskriminering vedrørende klageadgang, og socialministeren har i dag udtalt, at hun er enig i, at denne aldersdiskriminerende klageadgang skal afskaffes, og har også orienteret os om, at et nyt lovforslag om ligelig adgang til indbringelse af klager over tilbud om hjemmehjælp uanset alder er på vej.

Dette udspil vil vi i Kristeligt Folkeparti afvente.

Formanden:

Ordføreren for lovforslag nr. L 69, fru Jette Gottlieb.

Jette Gottlieb (EL):

Det, vi taler om her, er jo langt den største gruppe af hjemmehjælpsmodtagere, nemlig dem, der er over 67 år. Og vi opfattede faktisk den måde, som serviceloven blev vedtaget på, som aldersdiskriminerende. Det er aldersdiskriminerende, hvis den store gruppe ikke får reel klageadgang sammen med resten af hjemmehjælpsmodtagerne, når serviceloven træder i kraft.

Vi stemte i sin tid for indførelsen af klageråd, fordi vi betragtede det som et stort fremskridt, at det endelig blev muligt at klage på hjemmehjælpsområdet, men vi har på intet tidspunkt lagt skjul på, at vi ønskede, at det blev en reel klageadgang, ligesom det er tilfældet med resten inden for det sociale område.

Da serviceloven blev vedtaget sidste sommer, fik de under 67-årige mulighed for at klage over afgørelser på området. Vi stillede dengang en række ændringsforslag, som såvel regeringspartierne som de øvrige forligspartier stemte imod. Det her lovforslag såvel som det andet lovforslag, som vi behandler samtidig med vores, er jo identisk med det ændringsforslag, som vi dengang stillede, og som ville have betydet, at alle hjemmehjælpsmodtagere fik reel klageadgang.

Her tidligt i foråret beskæftigede medierne sig en del med dette spørgsmål, og jeg synes, det er meget glædeligt, at specielt Det Konservative Folkeparti har ændret standpunkt og nu går ind for at fjerne denne aldersdiskriminering.

Jeg synes også, det er glædeligt, at ministeren nu taler for intentionerne i de to lovforslag, og mon grunden til, at regeringspartierne ikke kan stemme for, ikke snarere er, at de slet ikke kan få fingrene til de grønne knapper, når det drejer sig om forslag, der er stillet af andre partier?

Men vi er altså ikke smålige. Vi ser hen til, at ministeren kommer med sit eget forslag med nøjagtig det samme indhold, og så vil vi til den tid naturligvis stemme for det. Velviljen rækker dog kun i det omfang, at ministerens lovforslag rent faktisk opfylder de intentioner, der er nævnt, og at det foreligger i den her måned, så det kan nå at træde i kraft i juli sammen med serviceloven i øvrigt. Ellers vil det vist se lidt for pinligt ud.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 52, fru Kirsten Jacobsen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu skal jeg ikke være formalistisk og undre mig over, at vi har to forslag med nøjagtig den samme tekst, som er fremsat med en uges mellemrum, men kun sige, at jeg synes, at det positive, som vi hører i dag, er, at de partier, der gennemførte forliget om serviceloven, og som indførte den her aldersdiskriminering, hvor vi var nogle stykker, der fandt det aldeles urimelig, og som vi også dengang reagerede voldsomt imod, nu er kommet på bedre tanker. Min bebrejdelse retter sig sådan set ikke så meget mod SF, for de prøvede jo i det mindste, men jeg kunne måske have ønsket, at SF havde sat fødderne lidt hårdere i, da man lavede det.

Jeg synes, at det er vigtigt at få svar på, om det forslag, som ministeren kommer med nu, så også træder i kraft den 1. juli, for vi vil jo komme i en fuldstændig absurd situation, hvis vi får et forslag, der træder i kraft med aldersdiskriminering den 1. juli, og så kommer ministeren med et forslag, hvor hun ophæver aldersdiskrimineringen den 1. januar til næste år. Så det er altså lidt vigtigt, at vi får det på det rene,

Ellers synes jeg, at vi alle sammen skal glæde os over, at det, at der er nogle partier, som fremsætter forslag, som de mener og virkelig føler for, men som andre partier synes er lidt irriterende, alligevel sommetider medfører, at der måske sker en fremrykning af ting, der ellers ville have ligget længere tid på hylderne.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Fru Kirsten Jacobsen syntes, at SF skulle have sat fødderne hårdere i. Nu var fru Kirsten Jacobsen ikke til stede under forhandlingerne, og derfor er det selvfølgelig svært at vide det, men jeg kan sige, at SF satte fødderne ganske hårdt i. I virkeligheden synes jeg, at fru Kirsten Jacobsen ud fra enhver analyse må være SF utrolig meget taknemlig, for det, som vi vurderede dengang – det at indføre det for de under 67-årige ville med sikkerhed betyde, at det så også kom for de over 67-årige – er jo det, der bliver tilfældet nu. Derfor formoder jeg, at vi får en meget stor tak fra Fremskridtspartiet, ikke nødvendigvis i naturalier, men bare sådan åndeligt tilkendegivet. Det vil passe os helt godt.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 68: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Tilskud til hoftebeskyttere).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 21/4 98).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Det forslag, vi skal behandle her, drejer sig om muligheden for at få tilskud til de såkaldte hoftebeskyttere, som kan forebygge de hoftebrud, der følger af knogleskørhed.

Når jeg her på regeringens vegne vil afvise lovforslaget, er det ikke udtryk for, at jeg er uenig i, at det er godt at forebygge følgerne af faldulykker. Men det er et spørgsmål om, hvor bred en gruppe der skal gives økonomisk støtte til, og om, hvorvidt det er et spørgsmål, der skal løses i den sociale lovgivning.

Det er traditionelt sådan, når vi snakker sygdomsforebyggelse, at det er et anliggende for Sundhedsministeriet, hvor anden form for social forebyggelse er et anliggende for Socialministeriet. Der, hvor Socialministeriet kommer ind i billedet, når det drejer sig om sådan noget som hjælpemidler, er, når det gælder hjælpemidler, som afhjælper en nedsat bevægelsesfrihed eller gener som følge af et handicap, men altså ikke, når det gælder hjælpemidler til egentlig forebyggelse. Når det er sådan, hænger det bl.a. sammen med, at det kan være meget svært at afgrænse, hvad der egentlig er forebyggelse, og som derfor skal have støtte. Her er det altså sådan, at i det omfang man overhove-

det giver den form for støtte, så ligger den i Sundhedsministeriets regi.

Nu er det sådan, at der er nedsat en arbejdsgruppe i Sundhedsministeriet, der lige præcis skal se på de forskellige måder, hvorpå man kan forebygge knogleskørhed og de ulykker, gener eller skader, der kan komme som følge af knogleskørhed. Jeg har fået oplyst, at arbejdsgruppens rapport forventes færdig i løbet af uge 24 – det skulle jo så være næste uge – og jeg mener på den baggrund, at den helhedsorienterede indsats, der er behov for på området her, må bygge på den rapport fra arbejdsgruppen.

Det forventes, at arbejdsgruppen kommer med en række anbefalinger til generelle tiltag, der kan iværksættes for at forebygge konsekvenserne af knogleskørhed. Og det fremgik også af arbejdsgruppens kommissorium, at man også skulle se på de økonomiske konsekvenser af de forskellige forslag, der bliver stillet. Jeg mener derfor, at vi skal afvente, at Sundhedsministeriet på baggrund af rapportens anbefalinger og vurderingerne af de samfundsøkonomiske konsekvenser kommer med en samlet overvejelse om initiativer til forebyggelse på det her område, for det var jo lige præcis det, der var arbejdsgruppens kommissorium, nemlig en indstilling til Sundhedsministeriet.

På den baggrund vil jeg afvise forslaget her og afvente et udspil fra Sundhedsministeriet på baggrund af den rapport, der vil foreligge om en uges tid.

Grete Schødt (S):

For anden gang ønsker Fremskridtspartiet, at vi her i Folketinget skal lovgive om, at kommunerne skal yde økonomisk støtte til køb af hoftebeskyttere til personer med knoglesvækkelse.

Jeg er ikke uenig med Fremskridtspartiet i, at nogle ældre kunne undgå en operation efter et fald direkte på en hofte, hvis de havde haft et par bukser på med hoftebeskyttere i. Vi kan heller ikke blive uenige om, at disse hoftebeskyttere kan karakteriseres som et forebyggende hjælpemiddel, men at vi i sociallovgivningen skal give tilskud til indkøb af disse bukser, finder jeg helt forkert. Jeg er af den opfattelse, at sygdom og forebyggelse af knogleskørhed hører hjemme i sundhedsministerens sektor.

Jeg er stadig væk af den opfattelse, at hvis alle ældre mennesker med knogleskørhed gratis skal have pengene med ned på apoteket eller hos Matas for at indkøbe et par bukser med